DE MUNTKLAPPER

EUROPEES GENOOTSCHAP VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE vzw

Driemaandelijks tijdschrift - 6 - april 1995

5 CENTIEM 25-JARIG REGERINGSJUBILEUM LEOPOLD I (1856)

Vz: De stad Brussel zit naar links, getooid met een muurkroon; ze houdt een scepter met de linkerhand en plaatst met de rechter een palmtak op een buste van Leopold I, die op een sokkel geplaatst is met inschrift L; boven de grondlijn: JOUVENEL; eronder: XXI JUIL. MDCCCLVI.

Kz: In een lauwerkrans, in vijf lijnen:
XXVe / ANNIVERSAIRE / DE / L'INAUGURATION / DU ROI

Leopold I

Leopold van Saksen-Coburg-Gotha werd in 1790 geboren als tweede zoon van hertog Frans Ferdinand Anton van Saksen-Coburg-Saalfeld. Toen Duitsland onder de voet werd gelopen door de troepen van Napoleon, nam Leopold dienst in het Russisch leger. Hij nam deel aan de bezetting van Parijs en kwam daarna met de legerstaf van de tsaar in Londen terecht. Leopold werd er voorgesteld aan prinses Charlotte van Wales en het kwam tot een huwelijk. Charlotte was erfgename van de Britse troon; ze bracht echter een doodgeboren kind ter wereld en stierf enkele uren later.

Verantwoordelijke uitgever : H. VANHOUDT, Belsenakestraat 20, 3020 HERENT

Afgifte Kantoor Wetteren 1

Leopold had de rang van koninklijke prins in Engeland en was er zeer geliefd. Hij weigerde de koningskroon van de zopas onafhankelijk geworden Griekse staat doch ging wel in op het verzoek van het Belgisch congres. Hij kwam in België aan zonder een gevolg van hovelingen en was enkel vergezeld door tien knechten (meestal Duitsers) en één enkele Engelse butler. De knechten van de koning hadden een voor die tijd niet onaardig loon: een kamerknecht verdiende 3.000 frank per jaar, een gewone knecht 2.400.

Leopold I legde op 21 juli 1832 de eed af aan het Belgische volk. Om de internationale positie van België te versterken huwde hij in 1831 met Louise-Marie, dochter van de Franse koning Louis-Philippe. Leopold was ongetwijfeld veruit de beste specialist inzake buitenlandse politiek van het land en sprak of las daarenboven een hele reeks talen.

Wat de binnenlandse politiek betrof kon hij rekenen op enkele voortreffelijke ministers. Leopold was er in Engeland getuige van geweest hoe de traditionele kaders van handel en economie begonnen plaats te maken voor nieuwe structuren en hoe nijverheid en industrie in versneld tempo mechaniseerden, automatiseerden en overschakelden op stoomkracht. Zijn ruime visie op deze zaken maakte hem tot een van de drijvende krachten van de industriële revolutie in het land. Deze technische verandering ging echter gepaard met zeer zware sociale problemen (lonen daalden tot 18 centiem per dag, aardappelziekte, mislukte graanoogst en tyfus). In deze miserie vond het socialisme een geschikte voedingsbodem, maar toch bleef de overgrote meerderheid van de bevolking vertrouwen op de koning en zijn regering.

21 juli 1856

Na de verschrikkelijke veertiger jaren begon het België voor de wind te gaan. De Belgen waren er zich wel degelijk van bewust dat het land zijn bestaan voor een groot deel te danken had aan de kunde en de persoonlijkheid van Leopold I. Daarom werd het plan opgevat de koning ter gelegenheid van zijn 25-jarig regeringsjubileum op grootse wijze te vieren. Het werd het grootste Belgische feest van de 19de eeuw en één van de grootste die het land ooit heeft gekend. Op 23 maart 1856 werd door de Kamer een budget van 300.000 goudfrank gestemd voor de feesten. Wanneer op 20 december de rekeningen werden nagekeken bleek dat er nog voor 770.628 F onbetaalde facturen overbleven! Tel daarbij nog het geld van omhalingen voor triomfbogen en andere versieringen, het geld dat steden betaalden voor praalwagens e.d. dan moet het ganse geval bijna anderhalf miljoen goudfrank gekost hebben.

Op 21 juli was Brussel onherkenbaar geworden. Op alle kruispunten stonden enorme triomfbogen; de gevels waren versierd en bevlagd; overal waren kleinere decoratieve constructies aangebracht, zoals bijvoorbeeld een enorm vijffrankstuk op het fronton van het muntatelier. Op de Grote Markt werd er voor de duur van het feest een zeer grote fontein opgericht met drie bekkens. Het Koninklijk Plein werd gedomineerd door twee triomfbogen waarvan er een 25 m hoog was en 1500 m^2 versierde oppervlakte bevatte. Op het St.-Jozefsplein was de 30 meter hoge koninklijke tribune opgericht met rode fluwelen draperieën. De eerste dag der feestelijkheden was gewijd aan de officiële plechtigheden.

De koning werd in stoet te Laken afgehaald en door burgemeester de Brouckère begroet op dezelfde plaats waar hij 25 jaar geleden de stadssleutels had ontvangen. Op de trappen van St.-Jakob ten Caudenberg werd hij opgewacht door de overlevende

leden van het Congres. Dan ging de stoet verder naar het St.-Jozefsplein, waar om 13 u iedereen die iets betekende in het land aanwezig was. Een plechtig Te-Deum werd in open lucht opgedragen. Het koor van 1000 man dat de mis zong gaf ‘s avonds ook een optreden in het park. Daarna volgde een banket met duizenden deelnemers, wijnfonteinen, ossen aan het spit, enz. De tweede dag was er een bloemententoon-stelling in het park, een prijskamp voor gelegenheidsgedichten in het Frans en het Nederlands en ‘s middags een parade van de burgerwacht. ‘s Avonds was er een galaconcert in het park terwijl de hele stad verlicht was, ook het gigantische vijffrankstuk op de Munt. De derde dag ging er een prachtige historische stoet uit, ‘s avonds was er weer een galaconcert in de Muntschouwburg en tenslotte een geweldig vuurwerk, met twee “bouquets” (voor het eerste alleen werden er niet minder dan 6.000 vuurpijlen afgeschoten). Er werd geschat dat er, om de emotie weg te spoelen, ongeveer 493.000 glazen bier in de herbergen van de stad werden getapt.

De munt

In het staatsblad van 1856 staat het volgende over dit stuk: “Ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van de inhuldiging van de koning zullen er op de Munt penningen geslagen worden met het gewicht en het gehalte van het stuk van 2 F en in koper met de afmetingen van het stuk van 5 centiem. Men kan de zilveren penningen bekomen aan 2 frank en de penningen in koper aan 5 centiem, te weten: op de 21ste, 22ste en 23ste van deze maand, van 10 u ‘s morgens tot 3 u ‘s namiddags op de Munt te Brussel; na de 23ste, bij de Nationale Bank te Brussel en in haar agentschappen in de provincies”. Op te merken valt dat er nergens gezegd wordt dat het om gedenkmunten gaat die koers hebben. De stukken worden “médailles-jetons” genoemd in de tekst. Uit de context blijkt dat het om gedenkmunten gaat en niet om penningen: ze werden geslagen met hetzelfde gewicht en gehalte als de stukken van 2 F en 5 centiem en zonder supplement verkocht. Het is eveneens eigenaardig dat er met geen woord wordt gerept over de gouden 40 F; vergetelheid?

Er werden bij deze gelegenheid voor de eerste maal ook exemplaren uitgegeven met Vlaamse tekst, spijtig genoeg ontsierd door de spelfout INHULDING (in plaats van INHULDIGING). In totaal werden 449 gouden stukken van 40 F geslagen, enkel met Franse tekst, 11.545 Franstalige 2 frankstukken en 1.898 Vlaamse en 214.261 Franstalige 5 centimes en 3.000 Vlaamse. Er zijn ook een aantal 5 centimes in brons vervaardigd. Met dezelfde voorzijde bestaat er ook een zilverstuk dat gemaakt werd met het eerste zilver uit de mijnen van Membach, op wiens territorium nu het stuwmeer van de Gileppe ligt.

De munt werd gegraveerd door Adolphe Christian Jouvenel (Rijsel 10/5/1798 - Brussel, 9/9/1867) van wie ongeveer 75 verschillende penningen bekend zijn.

H. Dewit